

Datum: 2025-10-23

D.nr: 023-25

Kopia

kn.nm@regeringskansliet.se

Till

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar "Promemoria Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen"

JRF förstår att det finns arter i Sverige som behöver skyddas och att det kan medföra inskränkningar på markägares rättigheter och möjligheter att bruka sin mark på olika sätt. För JRF är dock äganderätten central och därför måste alltid sådan inskränkning vara särskilt motiverad och det ska gälla i synnerhet när fridlysningen går längre än vad som krävs av Sverige för att uppfylla internationella åtaganden. Att åsidosätta eller undanta äganderätten får aldrig göras lättvindigt utan det måste finnas ett tydligt motiverat behov för en art vars överlevnadsmöjlighet på nationell nivå påverkas av inskränkningen.

JRF är skeptiska till att den så kallade rödlistan utgör grunden för att avgöra om en art ska fridlysas eller ej. Rödlistan har flera kriterier som är mycket osäkra och dessutom är inte samtliga inventeringsmetoder säkra vilket kan leda till stora fluktuationer i uppskattningarna. Dessutom innebär inte nödvändigtvis en rödlistning att en art är ovanlig utan det kan bero på andra faktorer som till exempel habitatförlust eller en minskning av population som inte nödvändigtvis betyder en minskning till en låg nivå utan det kan vara en minskning från en hög nivå.

JRF är mycket skeptiska till att djur ska kunna skyddas genom förbud mot att störa dem om störningen kan antas ha betydelse för den berörda artens bestånd, och mot att skada eller förstöra deras fortplantningsområden eller viloplatser. En så bred definition riskerar att omfatta väldigt stora arealer eftersom vissa arter kan ha vidsträckta levnadsområden, fortplantningsområden och viloplatser. Det är en allt för vid definition som i stor utsträckning kan försämra markägares möjligheter att bedriva jakt.

JRF delar uppfattningen som uttrycks på flera ställen i remissen att förbudens omfattning ska bestämmas av skyddsbehovet. Det är relevant att påpeka att inskränkningar i möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk eller jakt påverkar enskilda personer och riskerar att påverka dem i stor utsträckning. För att sådana inskränkningar ska ske måste det alltså vara ytterst motiverat och här måste hänsyn tas till artens möjlighet att överleva på nationell eller internationell nivå, det kan inte tas hänsyn endast till lokala och regionala förutsättningar.

Vid flera tillfällen hänvisas det till olika möjligheter att frångå regelverket genom undantag och dispenser och att möjligheterna att göra sådana ska ökas. JRF är positiva till

JÄGARNAS RIKSFÖRBUND

möjligheten att söka undantag från sådana regler som är tvingande utifrån till exempel internationell lagstiftning. Om regelverket som ska undantas däremot är på nationell nivå anser JRF istället att förutsättningarna ska förändras så att undantag eller dispens inte behöver sökas utan regelverket ska vara utformat på så vis att det redan från början medger undantag.

JRF delar uppfattningen som framförs att jord- och skogsbruksåtgärder ska presumeras uppenbart inte ha till syfte att orsaka en sådan påverkan på arter som omfattas av förbuden. Vidare är det positivt att undantag inte ska krävas efter vissa arter om det i det enskilda fallet innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

JRF anser att annat naturligt brukande av naturen, exempelvis jakt, också ska omnämnas som sådant som inte ska presumeras ha till syfte att orsaka sådan påverkan på arter att det ska kräva undantag för att få utföras. När resonemang förs kring jord- och skogsbruk och annan markanvändning är det alltså relevant att det tydliggörs i utredningen att jakt är en sådan annan markanvändning som också kan omfattas av undantag eller dispens.

JRF tycker det är rimligt och relevant att det sker en regelbunden översyn av nationellt fridlysta djur- och växtarter. Därför vill JRF också trycka på den oro som finns inom förbundet att en sådan översyn oftare syftar till att fridlysa fler arter än att ta bort fridlysta arter från listan. Som en följd av flera försiktighetsåtgärder är det tyvärr en känsla att det är stor risk att en art hamnar på rödlistan och därmed drabbas av inskränkningar men att det är väldigt svårt att häva en rödlistning och därmed också ta bort en art som tidigare varit fridlyst och till exempel göra den tillgänglig för jakt. JRF ser gärna att det tydliggörs att översynen ska ha till syfte att hålla listan relevant och att det kan medföra att arter framgent får sänkt skydd i takt med att deras status förändras. Det är också viktigt att se över eventuella förbud, restriktioner och dispenser som meddelats gällande en art om den arten inte längre omfattas av samma skydd som en följd av fridlysning.

Om det ska ske en regelbunden översyn av vilka arter som ska omfattas av olika skyddsklasser är det också relevant att det finns tydliga och förutsägbara kriterier som arterna bedöms emot. Därför är JRF positiva till att sådana kriterier tas fram och det är också viktigt att de kan revideras vid behov för att anpassas och förbättras utifrån förändrade omständigheter. På samma sätt är det viktigt att aktörer som direkt berörs av en fridlysning, till exempel aktörer inom jord- och skogsbruk eller jakt om det är en art som omfattas av jaktlagstiftningen, hörs inför beslut om fridlysning av en art.

Jägarnas Riksförbund

Jägarnas Riksförbund

Jens Gustafsson
Riksviltvårdskonsulent

Solveig Larsson
Förbundsordförande